

INTERVIEW SALOMÉ VAN DER WENDE

“Voorlichting over afbreken zwangerschap is eenzijdig en onvolledig”

Van 4 tot 11 november vindt de Week van het Leven plaats, een initiatief van tegenstanders van abortus. Volgens mensenrechtenorganisatie Abortusinformatie.nl is de voorlichting die vrouwen krijgen over abortus onvolledig en eenzijdig. “Het gaat niet om het verwijderen van cellen, maar om het doden van nieuw leven”, stelt oprichtster Salomé van der Wendé, die zelf een traumatische abortuservaring had.

Danielle van Wallinga

Salomé van der Wendé werd in haar twintigerjaren verkracht en raakte zwanger. Ze besloot haar kindje weg te laten halen “zonder kennis over wat abortus ten diepste betekent, de emotionele gevolgen en de ontwikkeling van het ongeboren leven. Drie dagen lang heb ik gehuild, toen ik me realiseerde wat ik had gedaan.” Abortus is niet slechts het verwijderen van cellen, maar in essentie het

Van der Wendé. “Zonder oordeel, want ik heb ook in mijn schoenen gestaan.”

Abortusinformatie.nl beschrijft duidelijk de keuzeroepen van abortus. Zo is vanaf 2011 het aantal complicaties verduubbeld, zoals ruim bloedverlies (meer dan een halve liter), infecties of letsel aan de baarmoeder. Daarnaast neemt door abortus het risico op vroeggeboorte bij een volgende zwangerschap toe, zo blijkt onder meer uit onderzoek van Amsterdam Medisch Centrum uit 2015. Dat gebeurt vooral bij de veelgebruikte methode curettage: het weghalen van een ongeboren baby tot dertien weken via een buis, na die periode aanvullend met behulp van instrumenten.

Over mogelijke complicaties van de abortuspil is de voorlichting ook onvolledig, vindt Van der Wendé. “De pil” – eigenlijk twee tabletten – wordt in Nederland in ongeveer een derde van de abortusgevallen tot negen weken gebruikt en is vanaf 2024 ook via de huisarts verkrijgbaar. Volgens het expertisecentrum voor seksualiteit Rutgers is het een veilige, effectieve, laagdrempelige en goede manier van zwangerschapsbeëindiging. Buiktrampen, bloedverlies, misselijkheid, braken en diarree worden weliswaar als mogelijke bijwerkingen genoemd, maar verschillende studies beschrijven

“ernstige pijn” na een medicamenteuze abortus. Op de site www.leveaction.org beschrijven verschillende vrouwen deze pijnlijke, angstige ervaring.

Van der Wendé wijst ook op de mentale impact. “Door een abortuspil breng je de abortuskliniek naar je eigen huis. De moeder wordt de abortusarts. Zelf wilde ik niet meer in de buurt komen van de kliniek waar mijn abortus plaatsvond. Ik keek ervan weg, door de pijnlijke herinneringen aan deze gebeurtenis. Bij het nemen van een abortuspil, woont de vrouw zelfs op de plaats waar het trauma zich heeft voorgedaan.” Van der Wendé kan niet vaak genoeg zeggen dat Abortusinformatie.nl “oordeelless en vol mededogen luistert naar de vrouwen, vanuit een neutrale, eerlijke insteek”. Ze wil “de realiteit van een abortus en de ontwikkeling van een baby laten zien”.

Er zijn ook organisaties in Nederland die zich expliciet als *pro-life* profileren. Zo komt Stichting Civitas Christiana via de campagne *Stirezo* met petities, protestacties, artikelen en waken bij abortusklinieken op voor het recht op leven van ongeboren kinderen. Vereniging Kles Leven, een andere christelijke organisatie, pleit ervoor dat de gesprekken over de keuze voor abortus buiten klinieken, op neutraal terrein gaan plaatsvinden. “De insteek is het bespreken

van de mogelijkheden om voor het kindje te kunnen gaan”, vertelt coördinator Kees van Helden. “De overheid zou dan garant moeten staan voor die keuze en ondersteuning bieden.” Deze organisaties worden geregeld negatief geframed, maar zij stellen dat ook bij hen vrouwen die hulp zoeken na het plegen van een abortus welkom zijn. Zij vragen van 4 tot en met 11 november aandacht voor hun boodschap in de Week van het leven., met als afsluiting de jaarlijkse Mars van het Leven.

Kles Leven heeft in april 2023 een gedenkplek ingericht in het ‘Bijzonder Bos’, waar mensen binnen kunnen planten en gedenkbordjes plaatsen ter nagedachtenis aan een betekenisvol moment. Bij de symbolische Kruiik vol trossen in het bos – gebaseerd op Psalm 56 uit de Bijbel – kunnen vrouwen en hun dierbaren erkenning geven aan het kindje dat er was. “Erkenning van de pijn om het kindje dat er niet mocht zijn”, aldus Van Helden.

Erica, die niet met haar echte naam in de krant wil, plaatste het eerste bordje als ode aan haar in 1985 overleden kindje. Zij pleegde op 15-jarige leeftijd onder druk van haar familie abortus na een geweldadige verkrachting. Na de abortus ging de traumatische ervaring “in de doofpot”, vertelt de inmiddels 53-jarige vrouw. “Er werd niet over gesproken, zeker niet in het grote gezin waar

ik uit kom. Pas jaren later kwam al mijn verdriet eruit en deed ik een verwerkingscursus via Schreeuw om leven (een christelijke organisatie die zich inzet voor een hoopvolle toekomst voor moeder en kind – red.). Daardoor kwam er helling van mijn wonden en vergerving voor iedereen, behalve voor mijn verkrachter.”

Ook zij benadrukt dat de onderbelichte kant van abortus aan het licht moet worden gebracht. “Het begint bij de ontwikkeling van een baby in de buik. Die verdient meer aandacht. Hoe het groeit, hoe zich vanaf drie weken na de conceptie zich al een hartslag begint te ontwikkelen. Dingen die ik bij mijn vijf kinderen allemaal heel bewust heb kunnen ervaren.” Maar bovenal moet er hulp komen voor vrouwen die een abortus hebben ondergaan. “De mentale – kunnen vrouwen en hun dierbaren erkenning geven aan het kindje dat er was. “Erkenning van de pijn om het kindje dat er niet mocht zijn”, aldus Van Helden.

Verkrachting als reden voor abortus vindt zij, hoewel het haar zelf overwam, “niet te rechtvaardigen. Zo’n kindje heeft er niet voor gekozen. Baas in eigen buik, zeggen ze. Maar het kindje dan, dat geen stem heeft en nooit een eigen baas heeft kunnen worden?” ■

- ▶ dak.nl/pijn-abortus-1
- ▶ dak.nl/pijn-abortus-2
- ▶ dak.nl/pijn-abortus-3

“De realiteit van een abortus en de ontwikkeling van een baby laten zien”

doden van een baby, zo is haar overtuiging nu. “Nieuw waardevol leven, dat vanaf dag één uniek DNA heeft.” Het onderwerp ligt heel gevoelig. Om het bewustzijn over abortus te vergroten, richtte Van der Wendé in 2011 Stichting Abortusinformatie.nl op, samen met andere vrouwen die vinden onvolledig geïnformeerd te zijn toen ze voor de keuze stonden. “Mensen moeten aan de hand van relevante informatie hun eigen mening kunnen vormen”, benadrukt

Abortus als instrument van geboorteperking

Jaarlijks breken wereldwijd naar schatting 44 miljoen vrouwen hun ongewenste zwangerschap af. In Nederland gaat het sinds 2011 om zo'n 30 duizend abortussen, met een stijging naar ruim 35 duizend in 2022. Abortus is een mensenrecht, het is ‘gezondheidszorg’ en valt onder ‘recht op zelfbeschikking’. Het zijn veelzijdige argumenten in de abortusdiscussie, aangezwengeld door een groot aantal grote organisaties wereldwijd. In Nederland mag abortus tot de 24e week van de zwangerschap en geldt sinds 1 januari een flexibele bedenktijd, in plaats van de eerder verplichte vijf dagen. De VN heeft de toegang tot abortus opgenomen in de Sustainable Development Goals. Het zou gendergelijkheid bevorderen en vrouwen ‘empoweren’. Van der Wendé heeft dat absoluut niet zo ervaren. Zij vindt het misleidend om dergelijke termen te gebruiken in relatie tot abortus.

Abortus wordt ook gestimuleerd om de bevolkingsgroei af te remmen of te reduceren. Tijdens de allereerste Wereldbevolking Conferentie in het Zwitserse Genève in 1927 werd al het ‘menselijke overbevolking’ besproken, in relatie tot voedselvoorziening, vruchtbaarheid, migratie en gezondheid. Met financiële steun van de Rockefeller Foundation werd deze conferentie georganiseerd door de Volkenbond – de voorloper van de Verenigde Naties – en Margaret Sanger, de Amerikaanse verpleegkundige en anticonceptie-voorvechter die aan de wieg stond van Planned Parenthood. Deze organisatie richt zich op ‘reproductieve en seksuele gezondheidszorg’ en ontvangt giften van de Nederlandse overheid, het Population Fund van de Verenigde Naties en de Bill & Melinda Gates Foundation.

Het remmen van de bevolkingsgroei is ook een oorspronkelijk uitgangspunt van Expertisecentrum voor Seksualiteit Rutgers, dat lid is van Planned Parenthood. Onderleider Johannes Rutgers was actief lid van de Nieuwe Mathusane Bond, die werd opgericht in 1881 met als doel de ‘negatieve gevolgen van overbevolking ongedaan te maken via geboorteperking’. Toegang tot anticonceptie zou mensen grip geven op hun eigen natuur, vond Rutgers, die tevens pleitte voor de legalisering van abortus. Van der Wendé ziet overbevolking als een “hardnekkige mythe”, omdat met een simpele rekensom is aan te tonen dat er op aarde meer dan voldoende ruimte is voor iedereen. ■

Bewustzijns campagne van Abortusinformatie.nl zichtbaar op straten in het centrum van Utrecht